Тексерді:
Оқу ісінің меңгерушісі:
Аты-жөнің жазу

Тәрбиелеу-білім беру процесінің циклограммасы

Білім беру ұйымының атауы: « » КММ
Сынып: Мектепалды О «Ә»
Балалардың жасы: 5жас
Қандай кезеңге жасалды: Қыркүйек 3-апта: **14.09.2026-18.09.2026**
Қыркүйек айы - «Еңбекқорлық және кәсіби біліктілік»
Апта дәйек сөзі: 3-апта Білімді бала – еңбекқор бала»

Күн тәртібІ	**Дүйсенбі** **14.09.2026**	**Сейсенбі** **15.09.2026**	**Сәрсенбі** **16.09.2026**	**Бейсенбі** **17.09.2026**	**Жұма** **18.09.2026**
Балаларды қабылдау	**«Сыпайы кездесу» («Адалдық әліппесі»)** **(Буллингтің алдын алу, Тіл дамыту)** **Мақсаты:** әдепті амандасу мен достық қарым-қатынасты қалыптастыру. **Барысы:** Балалар жұптасып, бір-бірімен әртүрлі жағдайда кездескендей амандасады: таңертең топта, қонақта, ойын алаңында. «Сәлеметсің бе?», «Қайырлы таң!», «Қалың қалай?» сөздерін қолданады. Әр жұптан кейін балалар қай сөздің көңілге жағымды болғанын айтады. Қорытындыда тәрбиеші әрекетті еңбекқорлық пен өз ісіне	**«Бейтаныс адам шақырса...»** **(Қауіпсіздік)** **Мақсаты:** бейтаныс адаммен қарым-қатынастағы қауіпсіз әрекетті бекіту. **Барысы:** Тәрбиеші қуыршақ арқылы жағдаят көрсетеді: бейтаныс адам балаға бірге жүруді немесе бір зат беруді ұсынады. Бала «Жоқ, мен бармаймын», «Мен өзімнің үлкеніме айтамын» деп жауап береді. Тәрбиеші қауіпсіз жерден кетпеу және сенімді ересекке хабарлау ережесін бекітеді. Қорытындыда тәрбиеші әрекетті еңбекқорлық пен өз ісіне жауапкершілікпен	**«Кезек кімде?»** **(Заң мен тәртіп, Буллингтің алдын алу)** **Мақсаты:** ортақ ережені сақтауға, кезегін күтуге үйрету. **Барысы:** Тәрбиеші екі балаға қызықты бір ойыншық ұсынады. Балалар оны кезекпен немесе бірге пайдаланудың жолын өздері ұсынады. Қысқа уақыттан кейін кезек ауысады. Соңында «Әділ болу деген не?» сұрағына қарапайым жауап береді. Қорытындыда тәрбиеші әрекетті еңбекқорлық пен өз ісіне жауапкершілікпен байланыстырады. Күй күмбірі: «Келіншек» күйі	**«Еңбек құралын тап»** **(Еңбекке баулу, Ерте кәсіптік бағдар)** **Мақсаты:** еңбек құралдарын мамандықпен сәйкестендіруге үйрету. **Барысы:** Балаларға бірнеше мамандық пен құрал суреттері беріледі. Бала құралды тиісті мамандыққа сәйкестендіріп, «Бағбанға күрек керек, өйткені ол жер қазады» сияқты қысқа түсіндірме береді. Соңында құралды қауіпсіз пайдалану қажеттігі айтылады.	**«Көңіл күй айнасы»** **(Буллингтің алдын алу, Тіл дамыту)** **Мақсаты:** өз эмоциясын тануға және досының көңіл күйіне құрметпен қарауға үйрету. **Барысы:** Тәрбиеші қуанышты, тыныш, мұңды смайликтерді ұсынады. Бала өз көңіл күйіне сәйкес біреуін таңдап, себебін қаласа қысқаша айтады. Қалған балалар тыңдайды, мазақтамайды. Тәрбиеші «Әркімнің көңіл күйі әртүрлі болуы мүмкін» деген ойды бекітеді. Қорытындыда тәрбиеші әрекетті еңбекқорлық пен өз ісіне жауапкершілікпен байланыстырады.

	жауапкершілікпен байланыстырады. Күй күмбірі: «Келіншек» күйі	байланыстырады. Күй күмбірі: «Келіншек» күйі		Қорытындыда тәрбиеші әрекетті еңбекқорлық пен өз ісіне жауапкершілікпен байланыстырады. Күй күмбірі: «Келіншек» күйі	**Көңілді сергіту:** бейнероликті ашу
Ата-аналармен немесе баланың басқа заңды өкілдерімен әңгімелесу, кеңес беру	Кеңес: «Ана тілін күнделікті қолдау». Мақсаты: баланың сөздік қорын отбасы жағдайында табиғи дамыту. Үйде ұзақ тапсырма бермей, кешкі уақытта «Бүгін қандай жаңа сөз естідің?», «Оны сөйлемде қалай қолданамыз?» деген 1–2 сұрақ қою ұсынылады.	Кеңес: «Балаға дайын істі бермей, мүмкіндік беріңіз». Мақсаты: дербестік пен еңбек дағдысын қолдау. Киімін жинау, сөмкесін реттеу, үстелге қасық қою сияқты бір тұрақты шағын міндетті өзіне орындауға мүмкіндік беру ұсынылады.	Кеңес: «Салыстырудың орнына ілгерілеуді байқаңыз». Мақсаты: баланың өзіне сенімін сақтау. «Басқа бала істей алады» деудің орнына «Кеше қиналған едің, бүгін өзің орындадың» деп баланың жеке жетістігін атау ұсынылады. **(Буллингтің алдын алу)**	Кеңес: «5 минуттық отбасылық әңгіме». Мақсаты: байланыстырып сөйлеу мен тыңдау мәдениетін дамыту. Кешке телефонсыз 5 минут отырып, әр отбасы мүшесі күндегі бір қуанышын айтып, бір-бірін бөлмей тыңдауы ұсынылады.	Кеңес: «Жауапкершілік кішкентай міндеттен басталады». Мақсаты: тұрақты әдет қалыптастыру. Балаға бір ғана күнделікті міндет таңдап, орындағанын бақылау, бірақ әр жолы орнына істеп бермеу ұсынылады.
Балалардың дербес іс-әрекеті (қимылдық, ұлттық, сюжетті-рөлдік, үстел үсті-баспа және басқа ойындар), бейнелеу іс-әрекеті, кітаптарды қарау және басқалары)	**Кітап бұрышы «Кейіпкерді сипатта» (кітап қарау, тіл дамыту)** **Барысы:** Бала таныс ертегі кітабын таңдап, бір кейіпкердің суретін қарайды. Оның сыртқы бейнесін, мінезін және іс-әрекетін сипаттайды. «Ол қандай?», «Не істеді?», «Саған несімен ұнады?» сұрақтарына жауап береді. Соңында	**Ұлттық үстел ойыны «Оюды жалғастыр» (ұлттық құндылық, бейнелеу)** **Барысы:** Балаларға қарапайым қазақ оюының басталған үлгісі ұсынылады. Бала ою элементтерінің орналасу ретін байқап, оны түсті қарындашпен жалғастырады. Түстерді өзі таңдайды. Дайын өрнекті қарап, қай бөліктің қайталанғанын көрсетеді	**Сюжетті-рөлдік ойын «Шаштараз» (ерте кәсіпке баулу, коммуникативтік әрекет)** **Барысы:** Балалар шаштараз және келуші рөлдерін таңдайды. Келуші қандай шаш үлгісін қалайтынын айтады, шаштараз ойыншық құралдарды атап, қызмет көрсетеді. Ойын барысында «Қош келдіңіз», «Қалай қидырасыз?», «Рақмет» сияқты сөздер қолданылады.	**Үстел үсті ойыны «Сөйлем құрастыр» (тіл дамыту, коммуникативтік әрекет)** **Барысы:** Үстелге зат, әрекет және орын бейнеленген карточкалар қойылады. Бала әр топтан бір карточка таңдап, сол үш суретті қатыстырып мағыналы сөйлем құрайды. Мысалы:	**Құрастыру «Көпір саламыз» (құрастыру, танымдық әрекет)** **Барысы:** Балалар әртүрлі құрылыс бөлшектерін таңдап, ойыншық көлік немесе кейіпкер өте алатын көпір құрастырады. Алдымен қандай бөлшек негіз болатынын ойластырады. Құрастырып болған соң ойыншықты өткізіп тексереді. Егер көпір құласа, себебін талқылап,

	кейіпкерге бір жақсы тілек айтады. (Өнегелі 15минут)	және жұмысын ұқыпты жинайды. (Өнегелі 15минут)	Рөлдер кейін ауыстырылады. (Өнегелі 15минут)	«Бала аулада доп ойнады». Кейін сөйлемді бір сөзбен кеңейтіп айтуға тырысады. (Өнегелі 15минут)	құрылысын қайта жетілдіреді.
Ертеңгілік жаттығу	Ойын-жаттығу кешені «Оянған дала». Аяқ ұшымен жеңіл жүру – «таңғы шықтан өтеміз»; қолды екі жаққа жайып жүру – «қыран қанаты»; 20–25 секунд жеңіл жүгіру – «самал жел»; жоғары созылу – «күнге ұмтыламыз»; оңға-солға бұрылу – «жан-жағымызға қараймыз»; жартылай отырып-тұру – «дән жинаймыз»; 6–8 жеңіл секіру – «бұлақтан аттаймыз»; соңында мұрынмен тыныс алып, ауызбен баяу шығару. **(Салауатты өмір салты)**	Ойын-жаттығу кешені «Шеберлер қалашығы». Қалыпты жүру; «балғамен жұмыс» – қолды кезек бүгу-жазу; «биік сөреге қоямыз» – жоғары созылу; «құралды аламыз» – алға иілу; тізені көтеріп жүру; 6–8 рет жеңіл секіру; соңында «жұмыс аяқталды» тыныс алу жаттығуы. Қимылдар қауіпсіз арақашықтықпен орындалады.	Ойын-жаттығу кешені «Достық шеңбері». Шеңбер бойымен жүру; қолды иыққа қою; «амандасамыз» – денені оңға-солға бұру; «көпірден өтеміз» – бір сызық бойымен жүру; белгі бойынша тоқтау; жеңіл жүгіру; аяқ ұшымен 6 рет секіру; баяу тыныс алу. Балалар бір-бірінің қозғалыс кеңістігін сақтайды.	Ойын-жаттығу кешені «Домбыра үнімен қимыл». Қалыпты жүру; иықты бос айналдыру; қолды домбыра ұстағандай алға созу; денені баяу бұру; тізені кезек көтеру; аяқ ұшымен ырғақты жеңіл секіру; соңында тыныс алу. Қимылдар ұлттық әуен ырғағымен орындалады. **(Ұлттық құндылық)**	Ойын-жаттығу кешені «Кішкентай зерттеушілер». «Дүрбімен қараймыз» – қолды көзге апару; «биікті өлшейміз» – жоғары созылу; «ізді қараймыз» – еңкею; жанға қадам; 20 секунд жеңіл жүгіру; «кедергіден аттаймыз» – тізені көтеру; 6–8 секіру; тыныс алу. **(Зерттеушілік дағды)**
Ұйымдастырылған іс-әрекетті өткізуге дайындық (бұдан әрі – ҰІӘ)	Қ.Р әнұраны Сұрамақ «Тілім менің қандай?». Педагог: «Ана тілі деген не?», «Жылы сөз адамға қалай әсер етеді?» деп сұрайды. Балалар бір-бірінің жауабын қайталамай, бір сөйлеммен пікір айтады. Соңында «Ана тілімді	Санамақ-ырғақ «Бір, екі – іске кіріс». Балалар 1-ден 10-ға дейін санап, әр санға қарапайым қимыл қосады: алақан соғу, иыққа қол қою, тізеге тигізу. Соңында педагог үш қимылдан тұратын реттілік береді, балалар есте сақтап орындайды.	Артикуляциялық жаттығу «Сөз шеберханасы». «Күлімдеу» – ерінді созу; «Түтікше» – ерінді алға шығару; «Сағат» – тілді оңға-солға қозғау; «Ат шауып келеді» – тілмен таңдай қағу. Әр қимыл 4–5 рет орындалады. Соңында балалар	«Тыңда да орында». Педагог үш белгі ұсынады: шапалақ – қолды жоғары көтеру, қоңырау – бір рет отыру, үстелді жеңіл тықылдату – тыныш тұру. Белгілердің реті біртіндеп күрделенеді. Балалар	Сұрамақ «Ойынды бір сөйлеммен айт». Педагог: «Білімді бала қандай?», «Еңбекқор бала не істейді?», «Бастаған істі аяқтау неге маңызды?» деп сұрайды. Әр бала бір нақты сөйлеммен жауап береді, бұрын

	құрметтеймін» деген ортақ оймен аяқтайды. **(Тіл дамыту)**		бір терең тыныс алып, анық сөйлеуге дайындалады.	асықпай тыңдап, қимылды ретімен орындайды. **(Өзін-өзі реттеу)**	айтылған ойды қайталамауға тырысады. **(Адал азамат – Еңбекқорлық)**
Кестеге сәйкес ҰІӘ	**МАТЕМАТИКА** **Тақырыбы: Заттарды ортақ қасиеті бойынша топқа біріктіру. Заттардың қасиеті** **Міндеті: Жиынды сапасы бойынша әртүрлі элементтерден (түсі, өлшемі, пішіні, дыбысы, қимылы, қолданылуы бойынша заттардан) құру** Тәрбиеші: – Балалар, бізге «Шатасқан заттар дүкенінен» қорап келіпті. Дүкендегі заттардың бәрі араласып кеткен екен. Оларды түсіне, пішініне, көлеміне және қолданылуына қарай бөліп беруге көмектесеміз бе? Қызықты мәлімет: Бір заттың бірнеше қасиеті болады. Мысалы, доп қызыл, домалақ, кішкентай және секіреді. **1-ойын: «Құпия белгі бойынша жина»** Мақсаты: Заттарды ортақ қасиетіне қарай топтастыру.	**МУЗЫКА** **Тақырыбы: «Көңілді ырғақтар»** **Міндеті: Музыканың сипатын бейненің мазмұнымен, оның көңіл-күйімен байланыстыра білуді қалыптастыру** Тәрбиеші: – Бір әуенді тыңдағанда аяқтарымыз билегісі келеді, ал кей әуен бізді тыныштандырады. Қазір музыканың көңіл күйін тауып көрейік. **1-ойын: «Әуеннің көңіл күйін тап»** Мақсаты: Музыканың сипатын көңіл күй бейнесімен байланыстыру. Құралдары: Көңілді, сабырлы, мұңды бейнелер. Барысы: Тәрбиеші қысқа әуен қояды. Балалар тыңдап болған соң сәйкес көңіл күй суретін таңдайды. Бірнеше бала неге сол суретті таңдағанын бір сөйлеммен айтады. **Сергіту сәті: «Ырғақты қайтала» Тәрбиеші қарапайым ырғақты**	**МУЗЫКА** **Тақырыбы: «Көңілді ырғақтар»** **Міндеті: Музыканың сипатын бейненің мазмұнымен, оның көңіл-күйімен байланыстыра білуді қалыптастыру** Тәрбиеші: – Мына үш суретке қараңдар: билеп жүрген балалар, тыныш отырған бала, жаңбырлы терезе. Қазір әуен тыңдаймыз. Қай сурет осы музыкаға сәйкес келеді? **1-ойын: «Музыкаға сурет таңда»** Мақсаты: Музыка сипатын сурет мазмұнымен байланыстыру. Құралдары: Үш түрлі көңіл күй суреті. Барысы: Балалар әуенді тыңдайды. Әуен аяқталған соң сәйкес суретті таңдайды. Бір-екі бала өз таңдауын қысқа түсіндіреді. **Сергіту сәті: «Ырғақ іздері» Баяу ырғақта баяу жүреді, көңілді ырғақта жеңіл адымдайды, музыка тоқтағанда тоқтайды.** **2-ойын: «Дирижердің белгісі»**	**МАТЕМАТИКА НЕГІЗДЕРІ** **Тақырыбы: 2 саны және цифры** **Міндеті: 2 цифрымен таныстыру** Тәрбиеші: – Мына қолғап жалғыз қалыпты. Оған не жетіспейді? Екі қолға неше қолғап керек? Екі затты қандай цифрмен белгілейміз? Қызықты мәлімет: Екі затты 2 цифрымен белгілейміз. Көп заттар жұп болып кездеседі: екі қолғап, екі аяққиім,екі шұлық **1-ойын: «Жұбын тап»** Мақсаты: Екі заттан тұратын топты 2 цифрымен байланыстыру. Құралдары: Қолғап, аяққиім, шұлық суреттері, 2 цифры. Барысы: Балалар жалғыз тұрған заттың жұбын табады. Екі затты бірге қойып,	**САУАТ АШУ НЕГІЗДЕРІ** **Тақырыбы: Дауысты дыбыстарды бекіту** **Міндеті: Дыбыстардың белгілерін ажырату (дауысты/дауыссыз),сауат ашудың алғышарттарын қалыптастыру арқылы қолды жазуға дайындау;** Тәрбиеші: – Дыбыстар қаласында екі үй бар екен. Бір үйге дауысты, екінші үйге дауыссыз дыбыстар орналасуы керек. Бірақ дыбыстар үйлерін шатастырып алыпты. Көмектесеміз бе? Қызықты мәлімет: Дауысты дыбыстар созылып айтылады. Дауыссыз дыбыстарды айтқанда ауаға кедергі кездеседі. Видеоролик: «Дауысты және дауыссыз дыбыстар» Көру мақсаты: Апта бойы үйренген дауысты және дауыссыз дыбыстарды бекіту. Көргеннен кейінгі сұрақ: «Дауысты дыбысты қалай танимыз?»

	Құралдары: Әртүрлі ойыншықтар, пішіндер, себеттер. Барысы: Тәрбиеші үстелге әртүрлі заттарды қояды. «Домалақ заттарды бір себетке жинаңдар» дейді. Балалар керекті заттарды таңдап салады. Кейін белгі өзгереді: қызыл заттар, үлкен заттар, ойынға қолданылатын заттар. Соңында бір бала: «Бұлар домалақ заттар» деп топтың ортақ белгісін айтады. **Сергіту сәті: «Қасиетін көрсет» «Үлкен» дегенде қолдарын кең жаяды, «кішкентай» дегенде отырады, «домалақ» дегенде қолымен шеңбер жасайды.** **2-ойын: «Мен қай топқа барамын?»** Мақсаты: Заттың қасиетін өздігінен анықтап, тиісті топқа қосу. Құралдары: Заттар және түс, пішін, өлшем белгілері. Барысы: Әр бала бір зат алады. Бөлменің үш жеріне «түс», «пішін»,	**шапалақтайды, балалар дәл қайталайды.** **2-ойын: «Музыка қандай қимыл сұрайды?»** Мақсаты: Музыканың сипатын қимыл арқылы көрсету. Барысы: Көңілді әуенде балалар жеңіл қимылдайды, баяу әуенде қимылын баяулатады. Музыка тоқтағанда бәрі тоқтайды. Тәрбиеші «Музыка қандай болды?» деп сұрайды. **САУАТ АШУ НЕГІЗДЕРІ** **Тақырыбы: Дауысты дыбыстар** **Міндеті: Дыбыстардың белгілерін ажырату (дауысты/дауыссыз),жазу кезінде арқаны дұрыс ұстау ережелерімен таныстыру.** Тәрбиеші: – Мына айна бізге дыбыстың құпиясын көрсетеді. «А-а-а» деп айтып көрейік. Дыбыс созылып шықты ма? Енді басқа дыбыстарды да байқап көреміз. Қызықты мәлімет: Дауысты дыбыстарды созып айтуға болады: а-а-а, о-о-о. Оларды айтқанда ауа ауыздан еркін шығады.	Мақсаты: Музыканың өзгерген сипатына сәйкес қимыл таңдау. Барысы: Бір бала дирижер болады. Музыка көңілді болса жеңіл қимыл, баяу болса жұмсақ қимыл көрсетеді. Қалған балалар қайталайды. Кейін басқа бала дирижер болады. **МАТЕМАТИКА НЕГІЗДЕРІ** **Тақырыбы: 1 саны және цифры** **Міндеті: 1 цифрымен таныстыру** **Мотивациялық кезең** Тәрбиеші: – Мына жұлдызға қараңдаршы. Ол нешеу? Бір ғана затты санмен қалай белгілейміз? Бүгін біз жалғыз заттың белгісі – 1 цифрымен танысамыз. Қызықты мәлімет: Бір ғана затты 1 цифрымен белгілейміз. **1-ойын: «Біреуін ғана тап»** Мақсаты: 1 цифрын бір заттың санымен байланыстыру. Құралдары: Суреттер, 1 цифры. Барысы: Балалар бірнеше суретті қарайды. Біреу ғана болып тұрған затты табады. Оның жанына 1 цифрын қояды және «Бір алма – 1» деп айтады. **Сергіту сәті: «Бір рет орында» Бір рет секіреді, бір**	жанына 2 цифрын орналастырады. «Екі қолғап – 2» деп айтады. **Сергіту сәті: «Екі рет» Екі рет шапалақтайды, екі рет секіреді, екі қадам алға жүреді.** **2-ойын: «Екі зат жеткіз»** Мақсаты: 2 цифрын танып, дәл екі зат таңдау. Құралдары: Ұсақ ойыншықтар, 2 цифры. Барысы: Тәрбиеші 2 цифрын көрсетеді. Бала үстелден дәл екі зат таңдап әкеледі. Заттарды бірге санап, «Мен екі текше әкелдім» деп айтады. **ТІЛ ДАМЫТУ** **Тақырыбы: Күз бояуы** **Міндеті: Сөйлегенде көп мағыналы сөздерді, синонимдер мен антонимдерді қолдану, белгілі бір затқа белгілерді, әрекеттерді және берілген әрекетке заттарды таңдай білу.**	**1-ойын: «Дыбыстың үйін тап»** Мақсаты: Дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажыратуды бекіту. Құралдары: Екі үй суреті, дыбыс белгілері. Барысы: Тәрбиеші бір дыбыс айтады. Бала дыбысты қайталап, дауысты немесе дауыссыз екенін анықтайды. Содан кейін белгіні тиісті үйге қояды. Бірнеше дыбысты балалар өздері де ұсынады. **Сергіту сәті: «Дыбыспен қимылда» Дауысты дыбыста қолдарын жоғары созады, дауыссыз дыбыста бір рет шапалақтайды.** **2-ойын: «Дыбыстан сызыққа»** Мақсаты: Дыбысты ажыратуды бекітіп, қолды жазуға дайындау. Құралдары: Суреттер, қарындаш, сызық парағы. Барысы: Бала суретті атайды және алғашқы дыбысты анықтайды. Содан кейін қарындашты дұрыс ұстап, парақтағы түзу, ирек немесе доға сызығын үлгі бойынша жүргізеді. **ҚОРШАҒАН ӘЛЕММЕН ТАНЫСТЫРУ**

	«өлшем» белгілері қойылады. Бала өз затын қарап, қай белгіге сәйкес келетінін таңдайды. Мысалы: «Менің текшем қызыл, сондықтан түс тобына келдім» деп түсіндіреді. **ТІЛ ДАМЫТУ** **Тақырыбы: Менің сүйікті ойыншығым** **Міндеті: Алуан түрлі заттарды сипаттауға, қарым-қатынас жасауға қажетті сөздерді қолдану және түсіну, оларды сөйлегенде белсенді қолдану дағдыларын қалыптастыру.** Тәрбиеші: – Мына дорбаның ішінде бір ойыншық жасырынған. Мен оның атын айтпаймын: жұмсақ, құлағы ұзын, секіргенді жақсы көреді. Бұл не? Сендер оны көрмей-ақ қалай таптыңдар? Қызықты мәлімет: Затты сипаттағанда оның түсін, көлемін, пішінін, неден жасалғанын және онымен не істейтінімізді айтуға болады. **1-ойын: «Ойыншықтар дүкені»**	Видеоролик: «Дауысты және дауыссыз дыбыстар» Көру мақсаты: Дауысты және дауыссыз дыбыстардың айырмашылығын көрнекі түрде бекіту. Көргеннен кейінгі сұрақ: «Қай дыбыстарды созып айтуға болады?» **1-ойын: «Дыбысты тыңда – белгісін көтер»** Мақсаты: Дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырату. Құралдары: Екі түрлі белгі. Барысы: Тәрбиеші бір дыбысты анық айтады. Балалар тыңдап, дауысты деп ойласа бір белгіні, дауыссыз деп ойласа екінші белгіні көтереді. Кейін дыбысты өздері қайталап айтып тексереді. **Сергіту сәті: «Дыбыс созылды» Дауысты дыбыста қолдарын екі жаққа созады, дауыссыз дыбыста бір рет шапалақтайды.** **2-ойын: «Дұрыс отырғыз»** Мақсаты: Жазу кезіндегі дұрыс отыру қалпын меңгеру.	**рет шапалақтайды, бір рет айналады.** **2-ойын: «1 цифрының мекені»** Мақсаты: 1 цифрын басқа белгілер арасынан табу. Құралдары: Цифр карточкалары, ұсақ заттар. Барысы: Тәрбиеші бірнеше цифрдың арасынан 1 цифрын табуды сұрайды. Бала 1 цифрын тауып, оның жанына бір ғана зат қояды: бір текше немесе бір асық. **САУАТ АШУ НЕГІЗДЕРІ** **Тақырыбы: Дауысты дыбыстар** **Міндеті: Дыбыстардыңбелгілерін ажырату (дауысты/дауыссыз),Жазуды көзбен қадағалай отырып, қаламды немесе қарындашты дұрыс, еркін ұстап, сызықтарды үзбей салу.** **Мотивациялық кезең** Тәрбиеші: – Дыбыс пойызының екі вагоны бар екен. Бір вагонға дауысты, екіншісіне дауыссыз дыбыстар мінуі керек. Бірақ олар орындарын шатастырып алыпты. Көмектесеміз бе? Қызықты мәлімет: Дауысты дыбыс созылып айтылады, ал	Тәрбиеші: – Екі суретте де күз. Бірақ бірінде күн ашық, екіншісінде жел соғып тұр. Оларды қандай сөздермен сипаттаймыз? Бір сөзге қарама-қарсы сөз таба аламыз ба? Қызықты мәлімет: Күзді сипаттағанда заттың түсін, күйін және әрекетін білдіретін сөздерді қолданамыз. Видеоролик: «Алтын күз» Көру мақсаты: Күздің түсі мен көңіл күйін бейне арқылы байқап, сипаттау сөздерін табу. Көргеннен кейінгі сұрақ: «Бейнероликтен күздің қандай түстерін көрдің?» **1-ойын: «Күз сөздерінің жұбын тап»** Мақсаты: Синонимдер мен антонимдерді сөйлеуде қолдану. Құралдары: Сөз және сурет карточкалары.	**Тақырыбы: Жабайы жануарлардың тіршілігіндегі күзгі және қысқы өзгерістер** **Міндеті: Жануарлардың тірі тіршілік иесі екендігін бақылау және себеп-салдарлық байланыстарды ажырату: жануарлар қозғалады (жүреді, жүгіреді, секіреді, ұшады, қозғалады); қоректенеді** Тәрбиеші: – Орманнан іздер картасы келіпті. Күз аяқталып келеді. Жануарлар қыста қалай тіршілік етеді? Неге олардың қорегі мен әрекеті өзгереді? Қызықты мәлімет: Жануарлар – тірі тіршілік иелері. Олар қозғалады, қоректенеді және қоршаған орта өзгерісіне бейімделеді. **1-ойын: «Орман детективтері»** Мақсаты: Жануарлардың қозғалу және қоректену ерекшеліктерін ажырату. Құралдары: Жануар, із және қорек карточкалары. Барысы: Бала бір із немесе қорек карточкасын алады. Оны қай жануарға сәйкестендіруге болатынын табады. Содан кейін «Қоян секіреді», «Тиін жаңғақпен

	Мақсаты: Ойыншықты сипаттау сөздерін сөйлеуде қолдану. Құралдары: Ойыншықтар. Барысы: Бір бала – сатушы, екіншісі – сатып алушы. Сатып алушы ойыншықтың атын айтпай сипаттайды: «Маған кішкентай, сары, төрт дөңгелегі бар ойыншық керек». Сатушы сипаттамаға қарап ойыншықты табады. Кейін балалар рөлдерін ауыстырады. **Сергіту сәті: «Ойыншыққа айнал» «Доп» дегенде секіреді, «көлік» дегенде рөл бұрады, «қонжық» дегенде қорбаңдап жүреді.** **2-ойын: «Менің ойыншығымды тап»** Мақсаты: Ойыншықтың негізгі белгілерін байланыстырып айту. Құралдары: Ойыншықтар. Барысы: Бала бір ойыншықты ішінен таңдайды, бірақ атын айтпайды. Оның түсін, көлемін және бір ерекшелігін сипаттайды.	Құралдары: Дұрыс және қате отырыс суреттері, қарындаш. Барысы: Балалар екі суретті салыстырып, дұрыс отырған баланы табады. Кейін өз орындарына отырып, арқасын тік ұстап, қарындашты еркін ұстап көрсетеді. Тәрбиеші әр баланың қалпын қысқа ескертумен түзетеді. **ҚОРШАҒАН ӘЛЕММЕН ТАНЫСТЫРУ** **Тақырыбы: Жанды және жансыз табиғат** **Міндеті: Тірі және өлі табиғат құбылыстары туралы білімдерін кеңейту. "Өлі табиғат" ұғымымен таныстыру (су, ауа, мұз сүңгілері, күн, бұлт, қар, тастар, жел, жаңбыр); өлі табиғат заттарын адамның қолымен жасалған заттардан ажырата білу.** Тәрбиеші: – Үстелде тас, жапырақ, су және ойыншық тұр. Бұлардың бәрі бір топқа жата ма? Қайсысы табиғатта бар, қайсысын адам жасаған?	дауыссыз дыбысты айтқанда кедергі сезіледі. Видеоролик: «Дыбыстар » Көру мақсаты: Дыбыстар туралы түсінікті қысқа бейнематериал арқылы бекіту. Көргеннен кейінгі сұрақ: «Дауысты дыбыс пен дауыссыз дыбыстың қандай айырмасын байқадың?» **1-ойын: «Дыбыс пойызы»** Мақсаты: Дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырату. Құралдары: Екі вагон суреті, дыбыс белгілері. Барысы: Тәрбиеші дыбыс айтады. Балалар оны қайталап көреді. Дауысты болса бірінші вагонға, дауыссыз болса екінші вагонға белгі қояды. Әр жауап дыбысты қайта айту арқылы тексеріледі. **Сергіту сәті: «Ауада жаз» Балалар саусағымен ауада түзу, толқын және доға сызықтарын жүргізеді.** **2-ойын: «Үзілмейтін жол»** Мақсаты: Қаламды дұрыс ұстап, сызықты үзбей жүргізу. Құралдары: Қарындаш, сызық жолдары бар парақ. Барысы: Балалар қарындашты дұрыс ұстайды. Парақтағы қарапайым жолды көзбен қарап отырып, басынан соңына дейін қолын көтермей	Барысы: Тәрбиеші «жылы» дейді, балалар оған қарама-қарсы «салқын» сөзін табады. «Ашық – бұлтты», «үлкен – кіші» сияқты жұптар жалғасады. Кейін балалар осы сөздердің біреуін күз туралы сөйлемде қолданады. **Сергіту сәті: «Күзгі жел» Жел баяу болса ақырын тербеледі, жел қатты болса қолдарын кең қозғайды, «жапырақ түсті» дегенде отырады.** **2-ойын: «Сөйлейтін күзгі сурет»** Мақсаты: Заттың белгісі мен әрекетін білдіретін сөздерді таңдау. Құралдары: Күзгі суреттер. Барысы: Бала суреттен бір затты таңдайды. Мысалы, жапырақ. Оны «сары, жеңіл, құрғақ» деп сипаттайды, кейін «ұшады, түседі» деген әрекет сөздерін қосады. Соңында бір	қоректенеді» деп қысқа сөйлем айтады. **Сергіту сәті: «Жануарлар қалай қозғалады?» Қоян – секіреді, аю – қорбаңдап жүреді, түлкі – жеңіл жүреді, құс – қанат қағады.** **2-ойын: «Қысқа дайындық»** Мақсаты: Маусым өзгерісі мен жануар тіршілігі арасындағы байланысты түсіну. Құралдары: Жануар және әрекет суреттері. Барысы: Балалар жануарды оның қорегі немесе қысқы әрекетімен жұптастырады. Тәрбиеші «Неліктен?» деп сұрайды. Бала қарапайым себеп айтады: «Күн суытады, сондықтан жануар азық іздейді» сияқты. **СУРЕТ САЛУ/ЖАПСЫРУ/ МҮСІНДЕУ/ҚҰРАСТЫРУ** **Тақырыбы: Жер асты көліктері** **Міндеті: Құрастыру — Ауызша сипаттау бойынша ұсынылған тақырыпқа, өзбетінше ойдан құрастыруға, құрдастарымен бірлесіп, шығармашылықпен құрастыруға баулу.** **Сурет — Қанық түстер алу үшін қарындашты түрліше**

	Қалған балалар қай ойыншық екенін табады. Тапқан бала келесі сипаттаушы болады. **ҚАЗАҚ ТІЛІ** **Тақырыбы: Іні ,қарындас және жеті ата** **Міндеті: Сөздік қор. Туыстық қарым-қатынасты («бауыр», «немере», «шөбере», «ағайын», «туысқан», «жеті ата») білдіретін сөздерді үйрету.** **Мотивациялық кезең** Тәрбиеші: – Мына отбасы суретіндегі адамдар бір-біріне туыс екен. Бірақ «бауыр», «немере», «шөбере», «ағайын» деген атаулар араласып кетіпті. Оларды дұрыс орнына қоюға көмектесеміз бе? Қызықты мәлімет: Қазақ тілінде туыстық атаулар өте көп. «Жеті ата» – ата-бабаны білуге байланысты ұғым. Видеоролик: «Туыстық атаулар» Көру мақсаты: Туыстық атаулар туралы түсінікті бекіту. Көргеннен кейінгі сұрақ: «Бүгін қандай жаңа	Қызықты мәлімет: Күн, ауа, су, тас, жел – табиғатта кездеседі, бірақ олар өспейді және қоректенбейді. Олар өлі табиғатқа жатады. **1-ойын: «Табиғат зертханасы»** Мақсаты: Тірі және өлі табиғат нысандарын ажырату. Құралдары: Суреттер немесе қауіпсіз табиғи заттар. Барысы: Бала бір сурет таңдайды. Тәрбиеші «Өсе ме? Қоректене ме? Табиғатта кездесе ме?» деп сұрайды. Бала жауабына қарай суретті тірі немесе өлі табиғат тобына қояды. **Сергіту сәті: «Табиғат қимылы» «Жел» – тербелу, «жаңбыр» – саусақпен тырсылдату, «күн» – қолды жоғары көтеру.** **2-ойын: «Табиғат па, адам жасады ма?»** Мақсаты: Өлі табиғат нысандарын адам жасаған заттардан ажырату. Құралдары: Тас, су, күн, доп, орындық, көлік суреттері.	жүргізеді. Тәрбиеші асықпай орындауды ескертеді. **КӨРКЕМ ӘДЕБИЕТ** **Тақырыбы: Кішкентай бағбан** **Міндеті: Әдеби шығармаларды эмоционалды қабылдауына ықпал ету. Олардың мазмұнын түсіну. Шығарма кейіпкерлерінің іс-әрекетін бағалау.** Тәрбиеші: – Мына кішкентай күрек пен алманы қараңдар. Алма дастарқанға бірден келе ме? Оны өсіру үшін адам не істейді? Бүгін еңбекқор кішкентай бағбан туралы шығармамен танысамыз. **1-ойын: «Оқиғаны ретімен орналастыр»** Мақсаты: Шығарманың мазмұнын түсініп, оқиға ретін анықтау. Құралдары: Оқиға суреттері. Барысы: Шығарма тыңдалған соң балаларға бірнеше сурет беріледі. Олар суреттерді оқиға ретімен орналастырады. Әр сурет бойынша «Алдымен не болды? Кейін не болды?» деп қысқа айтып шығады. **Сергіту сәті: «Бағбан еңбегі» Жер қазу – еңкею, тұқым себу – саусақ қимылы, суару – қол қимылы, ағаш болып өсу – жоғары созылу.**	толық сөйлем құрайды. **ҚАЗАҚ ТІЛІ** **Тақырыбы: Әке мен балалары** **Міндеті: Өзінің бауырлары, туыстары, ағайындары, татулық, жақындық, отбасылық білдіретін сөздерді үйрету** Тәрбиеші: – Мына отбасы бір істі бірге жасап жатыр. Адамдарды бір-біріне жақын ететін не? Отбасында бір-бірімізді қандай сөздермен атаймыз? Видеоролик: «Немере мен шөбере» Көру мақсаты: Туыстық атауларды көрнекі түрде бекіту. Көргеннен кейінгі сұрақ: «Немере мен шөбере деген атаулар кімдерге қатысты айтылады?» **1-ойын: «Отбасы суретін сөйлет»** Мақсаты: Отбасылық қарым-қатынасты	**басып бояу, бейнелеу, түсті қанық беру үшін қағаздың фонын таңдау және бояуларды үйлестіру, өз жұмысының нәтижелерін бағалау.** **Мүсіндеу — Сазбалшық, ермексаз және пластикалық массадан мүсіндеудің ерекшеліктерін білу.** **Жапсыру — Қайшыны қолдануды бекіту: жолақтардан тікбұрышты пішіндер, шаршылардан үшбұрышты пішіндер, шаршы немесе тікбұрыштың бұрыштарын қию** Тәрбиеші: – Қаланың астында да көлік жүретін жол болады. Біздің шағын қаламыздың жер асты жолы әлі дайын емес екен. Бүгін сәулетші және шебер болып, метро мен тоннельдің үлгісін жасаймыз. Қызықты мәлімет: Метро – арнайы тоннельдер мен станциялар арқылы жүретін жер асты қоғамдық көлігі. **1-ойын: «Сәулетшілер кеңесі»** Мақсаты: Ауызша сипаттамаға сүйеніп, жер асты көлігінің қарапайым моделін бірлесіп құрастыру.

	туыстық атауды естідің?» **1-ойын: «Туыстық ағаш»** Мақсаты: Туыстық атауларды түсіну және дұрыс қолдану. Құралдары: Отбасы мүшелерінің суреттері, ағаш үлгісі. Барысы: Балалар суреттерді ағашқа орналастырады. Тәрбиеші «Бұл кім?», «Бауыр деген кім?», «Немере кім болады?» деп сұрайды. Балалар жаңа сөздерді қолданып жауап береді. Қиналған балаға тәрбиеші сөзді еске түсіреді. **Сергіту сәті: «Шаңырақ» Балалар қолдарын жоғары көтеріп шаңырақ жасайды, кейін қол ұстасып «Біз – тату отбасы» дейді.** **2-ойын: «Туысыңды таны»** Мақсаты: Туыстық атауларды сөйлем ішінде қолдану. Құралдары: Суретті карточкалар. Барысы: Бала бір карточка таңдайды.	Барысы: Балалар суреттерді екі топқа бөледі: «табиғат» және «адам жасаған». Әр бала бір суретті алып, «Тас табиғатта бар», «Орындықты адам жасайды» деп түсіндіреді. **КӨРКЕМ ӘДЕБИЕТ** **Тақырыбы: Тату доспыз бәріміз** **Міндеті: Өлеңді жатқа, мәнерлеп, интонациямен айту. Кейіпкерлерге және олардың әрекеттеріне өз көзқарасын білдіру.** **Мотивациялық кезең** Тәрбиеші: – Мына екі қуыршақтың біреуінде ойыншық бар, екіншісі бірге ойнағысы келеді. Сен олардың орнында болсаң не істер едің? Досқа қандай әрекет жарасады? **1-ойын: «Сезіммен айт»** Мақсаты: Өлең жолдарын мәнерлеп, тиісті интонациямен айту. Барысы: Тәрбиеші өлеңнің қысқа жолын мәнерлеп айтады. Балалар бірге қайталайды. Кейін сол жолды «қуанышты», «жылы», «досына тілек айтқандай» етіп айтып көреді.	**2-ойын: «Бағбанның ісіне баға бер»** Мақсаты: Кейіпкердің іс-әрекетін бағалау. Құралдары: Жасыл және сары белгілер. Барысы: Тәрбиеші шығармадағы әрекеттерді еске салады. Балалар пайдалы, еңбекқор әрекетке жасыл белгі көрсетеді. Кейін «Маған бұл әрекет ұнады, себебі...» деп қысқа пікір айтады.	білдіретін сөздерді қолдану. Құралдары: Отбасы суреттері. Барысы: Бала бір суретті таңдайды. Суретке қарап «Бұл – отбасы», «Олар тату», «Бұлар – бауырлар» сияқты қысқа сөйлемдер айтады. Тәрбиеші жаңа сөздерді дұрыс айтуға көмектеседі. **Сергіту сәті: «Тату отбасы» Балалар қол ұстасып шеңбер құрады, жақындайды, қайта кеңейеді.** **2-ойын: «Кімге қандай сөз жарасады?»** Мақсаты: Туыстық және жақындық сөздерін дұрыс таңдау. Құралдары: Жағдаят карточкалары. Барысы: Тәрбиеші қысқа жағдаят айтады: «Екі бала бір үйде өседі», «Туыстар бір-біріне көмектесті». Балалар сәйкес сөзді таңдайды: «бауыр»,	Құралдары: Құрылыс бөлшектері. Барысы: Балалар шағын топқа бөлінеді. Тәрбиеші: «Тоннель ұзын, ішінде жол бар, станцияға көлік тоқтайды» деп қысқа сипаттайды. Балалар кімнің не жасайтынын келісіп, тоннель, жол және станция құрастырады. Соңында бөліктерін біріктіреді. **Сергіту сәті: «Метро қозғалды» Балалар бірінің артынан бірі жүреді, «станция» дегенде тоқтайды, «тоннель» дегенде сәл еңкейеді.** **2-ойын: «Шеберлер зертханасы»** Мақсаты: Сурет салу, мүсіндеу және жапсыру тәсілдерімен көлік бейнесін толықтыру. Құралдары: Қарындаш, қағаз, ермексаз, дайын жолақтар, қайшы, желім. Барысы: Балалар өзіне ұнаған әрекетті таңдайды. Біреуі метро вагонын бояйды, біреуі ермексаздан бөлшек жасайды, біреуі дайын пішіндерді қиып-жапсырады. Тәрбиеші қайшымен қауіпсіз жұмыс істеуді еске салады. Соңында

	Суретке қарап қысқа сөйлем құрайды: «Ағам – менің бауырым», «Біз – туыспыз». Тәрбиеші тек жетелеуші сұрақ береді. **ДЕНЕ ТӘРБИЕСІ** **Тақырыбы: Бағытты өзгертіп жүру** **Міндеті: Белгі бойынша басқа бағытқа бұрылып жүру, қолдың бастапқы қалыптарын өзгерте отырып, әртүрлі қарқында секіргіштен аттап жүру;** Тәрбиеші: – Бізге саяхатшылар картасы келді. Жол бірде оңға, бірде солға бұрылады, ал кей жерде кедергілер бар. Белгіні мұқият тыңдап, жолдан адаспай өте аламыз ба? **1-ойын: «Бағытты тап»** Мақсаты: Белгі бойынша жүру бағытын өзгерту. Құралдары: Белгі беруге арналған ысқырық немесе шапалақ. Барысы: Балалар бір-бірінен арақашықтық сақтап жүреді. Бір шапалақ естілсе – оңға, екі шапалақ естілсе – солға бұрылады. Ысқырық естілсе –	**Сергіту сәті: «Достық шеңбері» Балалар шеңбермен жүріп, белгіде жұптасып, бір-біріне жылы сөз айтады.** **2-ойын: «Кейіпкердің орнында болсам...»** Мақсаты: Кейіпкер әрекетін бағалап, өз пікірін айту. Құралдары: Жағдаят суреттері. Барысы: Тәрбиеші ойыншықпен бөлісу, көмектесу, ренжіту сияқты суреттерді көрсетеді. Балалар «дұрыс» немесе «дұрыс емес» деп таңдайды және қысқа себебін айтады.		«туыс», «тату». Кейін сол сөзбен сөйлем айтады. **ДЕНЕ ТӘРБИЕСІ** **Тақырыбы: Белгі бойынша тоқтау** **Міндеті: Ересектің белгісімен тоқтап, қозғалыс бағытын өзгертіп, шашырап жүру;** Тәрбиеші: – Бүгін «ақылды қозғалыс» алаңында ең жылдам бала емес, белгіні мұқият тыңдайтын бала тапсырманы дұрыс орындайды. **1-ойын: «Бағдаршам белгісі»** Мақсаты: Белгіге сәйкес қозғалысты дер кезінде тоқтату. Құралдары: Қызыл, сары, жасыл белгілер. Барысы: Балалар алаңда бір-біріне соқтығыспай еркін жүреді. Жасыл белгіде жүреді, қызыл белгіде бірден тоқтайды. Сары белгіде баяулап, жаңа бағытты күтеді. **Сергіту сәті: «Тоқта – бұрыл – жүр»** **Тәрбиеші үш**	балалар жұмыстарын бірге орналастырады. **ДЕНЕ ТӘРБИЕСІ** **Тақырыбы: Кедергілер арасымен жүру** **Міндеті: Заттардың, кегльдердің арасымен, жіптерден аттап жүру; қосалқы қадаммен алға қарай жүру.** Тәрбиеші: – Алдымызда «Құпия жол» бар. Кегльдерді құлатпай, жіптерді баспай өту керек. Асықпай, денемізді дұрыс басқарып өте аламыз ба? **1-ойын: «Ирек жол»** Мақсаты: Кегльдердің арасымен тепе-теңдікті сақтап жүру. Құралдары: Кегльдер. Барысы: Кегльдер бір-бірінен арақашық қойылады. Бірінші бала белгі бойынша кегльдердің арасымен иректеліп жүреді. Ол жолдың соңына жеткенде келесі бала бастайды. Мақсат – кегльді құлатпай, асықпай өту. **Сергіту сәті: «Қадамды өзгерт» Қалыпты жүру, аяқ ұшымен жүру, жанымен екі қосалқы қадам жасау.** **2-ойын: «Жіптен атта – жолды жалғастыр»**

	тоқтайды. Тәрбиеші белгілерді араластырып береді. **Сергіту сәті: «Қол қайда?» Қол белде – қалыпты жүру, қол жоғары – аяқ ұшымен жүру, қол екі жақта – баяу жүру.** **2-ойын: «Кедергіден өт»** Мақсаты: Секіргіштен аттап, әртүрлі қарқында жүру. Құралдары: Секіргіштер. Барысы: Еденге секіргіштер арақашықтықпен қойылады. Балалар кезекпен жүріп, әр секіргіштен баспай аттап өтеді. Тәрбиеші «баяу», «жылдамырақ» деп қарқынды өзгертіп отырады. Балалар бір-біріне жақындамайды. .			**командаңы әртүрлі ретпен айтады, балалар орындайды.** **2-ойын: «Жолыңды өзгерт»** Мақсаты: Белгі бойынша тоқтап, жаңа бағытта жүру. Барысы: Балалар шашырап жүреді. Шапалақ естілгенде тоқтайды. Тәрбиеші қолымен жаңа бағытты көрсетеді. Келесі белгіде балалар сол бағытқа қозғалады. Бір-біріне жақындаса, қауіпсіз жол таңдайды.	Мақсаты: Жіптерден аттап өтіп, қосалқы қадаммен жүру. Құралдары: Жіптер. Барысы: Еденге бірнеше жіп көлденең қойылады. Бала жіпті баспай аттап өтеді. Белгіленген жерде қосалқы қадаммен алға жүреді. Соңына жеткен соң келесі балаға жол береді. Балалар арақашықтық сақтайды.
Серуенге дайындық	Балалар киімдерін ретімен киіп, түйме мен сыдырмасын өзі тексереді, жұптасып тұрады. Мақал: «Дені саудың – жаны сау». Педагог: «Таза ауа мен қозғалыс денсаулыққа қалай көмектеседі?» деп сұрайды. Балалар қысқа	Балалар сырт киімін ауа райына сай реттеп, өз затын өзі тексереді. Қысқа ұйқас: «Киімімді реттеймін, өзім киіп кетемін. Асықпай сапқа тұрып, серуенге жетемін». Балалар жолдарды қимылмен қайталап, киіну	Балалар аяққиімін, бас киімін тексеріп, бір-біріне кедергі жасамай сапқа тұрады. Мақал: «Сақтықта қорлық жоқ». Педагог: «Баспалдақтан түскенде қандай ережені сақтаймыз?» деп сұрайды. Балалар тұтқадан ұстап, асықпай жүру керегін айтады. **(Қауіпсіздік мәдениеті)**	Балалар киіну ретін сақтайды. Көмек қажет бала алдымен өзі байқап көреді, кейін досынан «Көмектесші, өтінемін» деп сұрайды. Көмек алған соң «Рақмет» дейді. Педагог өзара	Балалар киімін өздігінен реттеп, серуенге қажет заттарды кезекшімен бірге тексереді. Мақал: «Еңбек түбі – береке». Педагог: «Өз затыңды өзің реттеу де еңбек пе?» деп сұрайды. Балалар бір мысал келтіреді. **(Еңбекке баулу)**

	жауап беріп, саппен шығуға дайындалады. **(Денсаулық мәдениеті)**	ретін сақтайды. **(Өзіне-өзі қызмет ету)**		көмектің сыпайы түрде жасалуын бақылайды. **(Өзара көмек және достық)**	
Серуен	**Ағаш қабығы** **Бақылау, зерттеу** **Барысы:** Екі ағаштың діңін салыстыру. Қабығының түсі мен бедерін көзбен және алақанмен жеңіл сипап байқау. Қабықты жұлуға болмайтынын түсіндіру. Тәрбиеші балаларға нысанды асықпай қарап, түсін, пішінін, қозғалысын немесе күйін салыстыруды ұсынады. Балалар өз байқауын 1–2 толық сөйлеммен айтады. Соңында «Не өзгерді?», «Неліктен бұлай болды деп ойлайсың?» деген сұрақтар арқылы қарапайым қорытынды жасайды. **Қимылды ойын: «Ағашқа дейін жет»** **Барысы:** «Ағашқа дейін жет». Тәрбиеші атаған ағашқа қауіпсіз бағытпен жүріп немесе жеңіл жүгіріп жету. Ойын алдында тәрбиеші алаңның шекарасын	**Күзгі иістер** **Бақылау, зерттеу** **Барысы:** Серуен алаңындағы дымқыл жер, жапырақ, шөп иісін қауіпсіз қашықтықтан сезу. Күзгі табиғаттың иісі жаздан өзгеше болатынын байқау. Тәрбиеші балаларға нысанды асықпай қарап, түсін, пішінін, қозғалысын немесе күйін салыстыруды ұсынады. Балалар өз байқауын 1–2 толық сөйлеммен айтады. Соңында «Не өзгерді?», «Неліктен бұлай болды деп ойлайсың?» деген сұрақтар арқылы қарапайым қорытынды жасайды. **Қимылды ойын: «Иісін тап»** **Барысы:** «Иісін тап» қимылды тапсырмасы. Тәрбиеші атаған табиғи нысанға қарай жүріп, оны көрсетеді. Ойын алдында тәрбиеші алаңның шекарасын көрсетіп, қауіпсіздік ережесін еске	**Күн қай жақта?** **Бақылау, зерттеу** **Барысы:** Күннің аспандағы орнын бақылау. Таңертеңгі күннің қай жақтан түсіп тұрғанын, заттардың көлеңкесі қай бағытқа созылғанын байқау. Тәрбиеші балаларға нысанды асықпай қарап, түсін, пішінін, қозғалысын немесе күйін салыстыруды ұсынады. Балалар өз байқауын 1–2 толық сөйлеммен айтады. Соңында «Не өзгерді?», «Неліктен бұлай болды деп ойлайсың?» деген сұрақтар арқылы қарапайым қорытынды жасайды. **Қимылды ойын: «Бағытты тап»** **Барысы:** «Бағытты тап». «Алға», «артқа», «оңға», «солға» белгілерімен қозғалу. Ойын алдында тәрбиеші алаңның шекарасын көрсетіп, қауіпсіздік ережесін еске салады. Ойын 2–3 рет қайталанады. Әр қайталауда балалар белгіге мұқият қарап, бір-біріне кедергі келтірмей қозғалады. Соңында тынысын қалыпқа келтіріп, қай белгіге	**Жапырақтың ұшуын бақылау** **Бақылау, зерттеу** **Барысы:** Жерге түсіп келе жатқан жапырақтың қозғалысын бақылау: айнала ма, түзу түсе ме, жел оны қайда апарады? Әртүрлі көлемдегі жапырақтардың түсуін салыстыру. Тәрбиеші балаларға нысанды асықпай қарап, түсін, пішінін, қозғалысын немесе күйін салыстыруды ұсынады. Балалар өз байқауын 1–2 толық сөйлеммен айтады. Соңында «Не өзгерді?», «Неліктен бұлай болды деп ойлайсың?» деген сұрақтар арқылы қарапайым қорытынды жасайды. **Қимылды ойын: «Орамал тастамақ»** **Барысы:** «Орамал тастамақ»	**Жәндіктер азайды ма?** **Бақылау, зерттеу** **Барысы:** Жылы күнде кездесетін жәндіктерді алыстан бақылау. Жазға қарағанда олардың азайғанын байқау. Тас пен жапырақты орынсыз аудармай, тіршілік иелеріне зиян келтірмеу ережесін бекіту. Тәрбиеші балаларға нысанды асықпай қарап, түсін, пішінін, қозғалысын немесе күйін салыстыруды ұсынады. Балалар өз байқауын 1–2 толық сөйлеммен айтады. Соңында «Не өзгерді?», «Неліктен бұлай болды деп ойлайсың?» деген сұрақтар арқылы қарапайым қорытынды жасайды. **Қимылды ойын: «Қоңыздар мен торғайлар»** **Барысы:** «Қоңыздар мен торғайлар». Белгі бойынша балалар қоңыз болып баяу, торғай болып жеңіл қозғалады. Ойын алдында тәрбиеші алаңның шекарасын көрсетіп, қауіпсіздік ережесін еске

	көрсетіп, қауіпсіздік ережесін еске салады. Ойын 2–3 рет қайталанады. Әр қайталауда балалар белгіге мұқият қарап, бір-біріне кедергі келтірмей қозғалады. Соңында тынысын қалыпқа келтіріп, қай белгіге қалай әрекет еткенін қысқаша айтады. **Балалардың дербес әрекеті** **Барысы:** Ағаш діңінің жуан-жіңішкелігін көзбен салыстыру, құшақтап көру. Балалар әрекет түрін немесе материалды өздері таңдайды, жұппен не шағын топпен келісіп ойнайды. Тәрбиеші тек қауіпсіздік пен кезектілікті бақылайды, қажет болғанда бағыттаушы сұрақ қояды. Әрекет соңында балалар жасағанын немесе байқағанын бір-біріне көрсетеді. **Еңбекке баулу: «Ағаш маңын таза ұстаймыз»** **Барысы:** Ағаш түбіндегі қоқыс пен түскен қағаздарды жинау. Тәрбиеші жұмыстың	салады. Ойын 2–3 рет қайталанады. Әр қайталауда балалар белгіге мұқият қарап, бір-біріне кедергі келтірмей қозғалады. Соңында тынысын қалыпқа келтіріп, қай белгіге қалай әрекет еткенін қысқаша айтады. **Балалардың дербес әрекеті** **Барысы:** Балалар өзіне ұнаған табиғи нысанды таңдап, түсін, иісін немесе пішінін досына сипаттайды. Балалар әрекет түрін немесе материалды өздері таңдайды, жұппен не шағын топпен келісіп ойнайды. Тәрбиеші тек қауіпсіздік пен кезектілікті бақылайды, қажет болғанда бағыттаушы сұрақ қояды. Әрекет соңында балалар жасағанын немесе байқағанын бір-біріне көрсетеді. **Еңбекке баулу: «Алаңды ретке келтіреміз»** **Барысы:** Табиғи материалдар тұрған орынды ретке келтіру. Тәрбиеші жұмыстың қауіпсіз орындалу жолын	қалай әрекет еткенін қысқаша айтады. **Балалардың дербес әрекеті** **Барысы:** Балалар сызық бойымен әр бағытқа жүріп, кеңістікте бағдарланады. Балалар әрекет түрін немесе материалды өздері таңдайды, жұппен не шағын топпен келісіп ойнайды. Тәрбиеші тек қауіпсіздік пен кезектілікті бақылайды, қажет болғанда бағыттаушы сұрақ қояды. Әрекет соңында балалар жасағанын немесе байқағанын бір-біріне көрсетеді. **Еңбекке баулу: «Ойын құралдарын реттейміз»** **Барысы:** Алаңдағы ойын құралдарын түріне қарай орнына қою. Тәрбиеші жұмыстың қауіпсіз орындалу жолын көрсетеді. Балалар шағын топтарға бөлініп, өздеріне берілген аумақта жұмысты кезекпен орындайды. Жиналған материалды белгіленген жерге апарады. Жұмыс аяқталған соң қолданған құралдарын тексеріп, тазалап, өз орнына қояды. Соңында алаңның қалай өзгергенін бірге қарап, еңбектің нәтижесін бағалайды.	жеңілдетілген нұсқасы. Балалар шеңберде ойнайды, қауіпсіз қозғалыс сақталады. (Ұлттық ойын) Ойын алдында тәрбиеші алаңның шекарасын көрсетіп, қауіпсіздік ережесін еске салады. Ойын 2–3 рет қайталанады. Әр қайталауда балалар белгіге мұқият қарап, бір-біріне кедергі келтірмей қозғалады. Соңында тынысын қалыпқа келтіріп, қай белгіге қалай әрекет еткенін қысқаша айтады. **Балалардың дербес әрекеті** **Барысы:** Жапырақты жоғарыдан жіберіп, қайсысы баяу немесе тез түсетінін бақылау. Балалар әрекет түрін немесе материалды өздері таңдайды, жұппен не шағын топпен келісіп ойнайды. Тәрбиеші тек қауіпсіздік пен кезектілікті бақылайды, қажет болғанда бағыттаушы сұрақ қояды. Әрекет	салады. Ойын 2–3 рет қайталанады. Әр қайталауда балалар белгіге мұқият қарап, бір-біріне кедергі келтірмей қозғалады. Соңында тынысын қалыпқа келтіріп, қай белгіге қалай әрекет еткенін қысқаша айтады. **Балалардың дербес әрекеті** **Барысы:** Жәндік көрсе, ұстамай, тұрған жерін досына көрсету және сыртқы белгісін айту. Балалар әрекет түрін немесе материалды өздері таңдайды, жұппен не шағын топпен келісіп ойнайды. Тәрбиеші тек қауіпсіздік пен кезектілікті бақылайды, қажет болғанда бағыттаушы сұрақ қояды. Әрекет соңында балалар жасағанын немесе байқағанын бір-біріне көрсетеді. **Еңбекке баулу: «Алаңды ретке келтіреміз»** **Барысы:** Алаңдағы ұсақ қоқысты жинап, табиғи ортаны таза ұстау. Тәрбиеші жұмыстың қауіпсіз орындалу жолын көрсетеді. Балалар шағын топтарға бөлініп, өздеріне берілген аумақта жұмысты кезекпен орындайды. Жиналған материалды белгіленген

	қауіпсіз орындалу жолын көрсетеді. Балалар шағын топтарға бөлініп, өздеріне берілген аумақта жұмысты кезекпен орындайды. Жиналған материалды белгіленген жерге апарады. Жұмыс аяқталған соң қолданған құралдарын тексеріп, тазалап, өз орнына қояды. Соңында алаңның қалай өзгергенін бірге қарап, еңбектің нәтижесін бағалайды.	көрсетеді. Балалар шағын топтарға бөлініп, өздеріне берілген аумақта жұмысты кезекпен орындайды. Жиналған материалды белгіленген жерге апарады. Жұмыс аяқталған соң қолданған құралдарын тексеріп, тазалап, өз орнына қояды. Соңында алаңның қалай өзгергенін бірге қарап, еңбектің нәтижесін бағалайды.		соңында балалар жасағанын немесе байқағанын бір-біріне көрсетеді. **Еңбекке баулу: «Алаңды жапырақтан тазартамыз»** **Барысы:** Жердегі жапырақтарды шағын үйіндіге жинау. Тәрбиеші жұмыстың қауіпсіз орындалу жолын көрсетеді. Балалар шағын топтарға бөлініп, өздеріне берілген аумақта жұмысты кезекпен орындайды. Жиналған материалды белгіленген жерге апарады. Жұмыс аяқталған соң қолданған құралдарын тексеріп, тазалап, өз орнына қояды. Соңында алаңның қалай өзгергенін бірге қарап, еңбектің нәтижесін бағалайды.	жерге апарады. Жұмыс аяқталған соң қолданған құралдарын тексеріп, тазалап, өз орнына қояды. Соңында алаңның қалай өзгергенін бірге қарап, еңбектің нәтижесін бағалайды.
Серуеннен оралу	Балалар сырт киімін ретімен шешіп, орнына қояды, қолын сабындап жуады. Қысқа ұйқас:	Балалар аяққиімін орнына қойып, киімін жинайды, қолын жуады. Мақал: «Судың да сұрауы бар».	Балалар бір-бірін асықтырмай шешініп, өз киімін орнына қояды. Мақал: «Тазалық – саулық негізі, саулық – байлық	Балалар ортақ қолданылған заттарды белгіленген орынға реттеп қояды,	Балалар киімін жинап, қолын жуады, жеке сүлгісін дұрыс қолданады. Қысқа рефлексия: әр бала бүгін

	«Қолды жуып аламыз, сүлгіменен сүртеміз. Киімді орнына қойып, ұқыпты боп жүреміз». Педагог қажет балаға ғана белгі береді. **(Адал азамат – Біз ұқыпты баламыз)**	Педагог: «Қол жуғанда суды қалай үнемдейміз?» деп сұрайды. Балалар кранды қажетті мөлшерде ашып, соңында толық жабады. **(Адал азамат – Үнемді тұтыну)**	негізі». Педагог: «Серуеннен келген соң қолымызды неге жуамыз?» деп сұрайды. Балалар бір себеп айтады. **(Мәдени-гигиеналық дағдылар)**	содан кейін қолын жуады. «Әр заттың өз орны бар» қағидасы практикалық әрекетпен бекітіледі. Педагог: «Бәріміз тәртіп сақтасақ, не өзгереді?» деп сұрайды. **(Заң және тәртіп)**	өздігінен орындаған бір әрекетін атайды. Педагог: «Өзің істей алған ісің – сенің кішкентай жетістігің» деп қорытындылайды. **(Жауапкершілік)**
Балалармен жеке жұмыс	Баланың аты-жөні: _____. Бағыты: байланыстырып сөйлеу. Ойын «Үш сөзден ой құра». Мақсаты: үш сөзді қатыстырып мағыналы сөйлем құрау. Педагог «тіл – кітап – дос» сияқты үш сөз береді. Бала сөйлем құрайды; қажет болса «Кім? Не істеді?» сұрағымен бағытталады. 5–7 минут.	Баланың аты-жөні: _____. Бағыты: логикалық ойлау. Ойын «Істің ретін тап». Мақсаты: 3–4 әрекетті ретімен орналастырып, себебін түсіндіру. Бала реттілік карточкаларын орналастырады және «алдымен – кейін – соңында» сөздерін қолданып әңгімелейді.	Баланың аты-жөні: _____. Бағыты: әлеуметтік-эмоциялық дағды. Ойын «Не айтар едің?». Мақсаты: қарапайым қарым-қатынас жағдаятында сыпайы шешім табу. Педагог бір жағдаят ұсынады, бала 1–2 дұрыс жауап нұсқасын айтады.	Баланың аты-жөні: _____. Бағыты: есту зейіні. Ойын «Тыңда да ретімен орында». Мақсаты: 2–3 қадамды нұсқауды есте сақтап орындау. Педагог қысқа нұсқау береді; бала ретімен орындайды. Қиналса, қадам саны азайтылады.	Баланың аты-жөні: _____. Бағыты: өзіндік бақылау. Ойын «Аяқтадым ба?». Мақсаты: бастаған әрекетті соңына дейін жеткізу әдетін қалыптастыру. Бала шағын тапсырманы орындап, үш белгі бойынша өзін тексереді: «орындадым – тексердім – орнына қойдым». 5–7 минут. **(Жауапкершілік)**
Балалардың іс-әрекеті (ойын, танымдық, коммуникативтік, шығармашылық, эксперименталдық, еңбек, қимыл, бейнелеу, дербес және басқалары)*	**Тілдік ойын «Үш сөзден сөйлем» (тіл дамыту, коммуникативтік әрекет)** **Барысы:** Балаларға үш сөз немесе үш сурет ұсынылады. Мысалы: бала, доп, аула. Бала осы үш сөздің барлығын қатыстырып толық сөйлем құрайды. Кейін	**Энергия үнемдеу ойыны «Жарықты ұмытпа!» (энергия үнемдеу, танымдық әрекет)** **Барысы:** Балалар күнделікті жағдаяттар бейнеленген суреттерді қарайды: бос бөлмеде жарық жанып тұр, күндіз шам қосылған, бөлмеден шыққанда жарық өшірілген. Үнемді әрекетті	**Эксперимент «Мөлдір су» (эксперименталдық, зерттеу әрекеті)** **Барысы:** Екі мөлдір ыдыстың біріне су, екіншісіне қауіпсіз ақ түсті сұйықтық үлгісі немесе боялған су қойылады. Балалар ыдыстың ар жағындағы заттың көрінуін салыстырады. «Қайсысынан анық көрінеді? Неліктен?» сұрақтарына жауап береді. Су	**Еңбек «Ойыншықтарды өз орнына» (еңбек, дербестік)** **Барысы:** Балалар ойын бұрыштарын аралап, қай ойыншықтың қай жерде тұратынын анықтайды. Машиналарды, қуыршақтарды,	**Құқықтық ойын «Әділ шешім» (құқықтық сауаттылық, әлеуметтік-эмоционалдық әрекет)** **Барысы:** Тәрбиеші екі бала бір ойыншықты қатар қалаған жағдаятты ұсынады. Балалар мәселені ұрыспай шешудің жолдарын айтады: кезекпен ойнау, бірге ойнау, уақытты бөлу. Екі бала бір шешімді таңдап, оны

	сөйлемге сын есім немесе мекенді білдіретін сөз қосып кеңейтеді. Досының сөйлемін мұқият тыңдап, қай сөздердің қолданылғанын атайды.	таңдап, себебін түсіндіреді. Кейін топ бөлмесін қарап, табиғи жарықты қай кезде пайдалануға болатынын анықтайды.	мөлдір болатыны туралы қорытынды жасап, суды таза сақтау қажеттігін айтады.	құрылыс бөлшектерін тиісті орындарына топтап жинайды. Сөрелердің ретіне қарап, қажет болса қайта орналастырады. Соңында «Жинақы ортада ойнау неге ыңғайлы?» деген сұраққа жауап береді.	тәжірибеде орындайды. Соңында өзгенің қалауын да ескеру әділ әрекет екенін талқылайды.
Балалардың үйге қайтуы	«Ата-анама бір жаңа сөз айтамын». Бала бүгін ұнатқан бір қазақша сөзін таңдап, ата-анасына айтып береді. Педагог: «Осы сөзбен үйде бір сөйлем құрап көр» деп қысқа ұсыныс береді.	«Бүгін өзім істедім». Бала күн ішінде ересектің көмегінсіз орындаған бір ісін атайды. Педагог нақты әрекетті атап қолдайды: «Сен бүгін затыңды өзің реттедің».	«Жақсы сөзді алып кет». Бала «рақмет», «көмектесейін», «өтінемін», «кешіріңіз» сөздерінің бірін таңдап, оны үйде кімге және қай кезде айтатынын бөліседі.	«Көңіл күй таразысы». Бала үш белгінің бірін таңдайды: «маған оңай болды», «ойландым», «көмек керек болды». Бір қысқа себеп айтады. Педагог бағаламай тыңдап, ертеңгі күнге жағымды тілек айтады.	«Аптаның бір жетістігі». Бала осы аптада үйренген, аяқтаған немесе жақсы орындаған бір әрекетін атайды. Педагог: «Келесі аптада нені жалғастырғың келеді?» деген бір сұрақпен аптаны қорытындылайды.

: